

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ТА ПРАВО

Інформаційно-аналітичний огляд

Щоб отримувати огляди, надішліть листа з текстом
“отримувати weeklyupdates” на адресу office@rac.org.ua
Архів оглядів: <http://www.rac.org.ua/oglyad/informatsiyno-analitychnyy-oglyad>
© Ресурсно-аналітичний огляд “Суспільство і довкілля”

АКЦЕНТИ

КОНВЕНЦІЯ ЕСПО ГОТУЄТЬСЯ ДО ПОЗАЧЕРГОВОЇ НАРАДИ

У Женеві 28-30 травня 2018 р. відбулось засідання міждержавної робочої групи в рамках Конвенції Еспо про оцінку впливу на довкілля у транскордонному контексті. Головним завданням засідання було підготувати проекти рішень для їх прийняття на позачерговій сесії Наради сторін Конвенції Еспо.

Попередня сесія Наради сторін у Мінську (2017 р.) не змогла прийняти ключове рішення щодо дотримання країнами своїх зобов'язань за конвенцією, головним чином через розбіжності у справі щодо Великобританії (розширення АЕС Хінклі). Цього разу на позачергову сесію було підготовлено окремі рішення по кожній справі. Так, щодо України підготовлено і обговорено на засіданні робочої групи два рішення про порушення Конвенції Еспо, які будуть розглянуті на позачерговій сесії Наради сторін Конвенції Еспо. Одне рішення стосується довготривалої справи по будів-

ництву каналу Дунай-Чорне море, друге рішення – продовження строків експлуатації двох блоків Рівненської АЕС.

Окрім того, робоча група продовжила мандат тимчасової міжурядової групи, яка займається розробкою керівних принципів щодо застосування Конвенції Еспо до ситуацій з продовженням строків експлуатації ядерних установок. Робоча група також затвердила технічне завдання для цієї групи, а проект керівних принципів має бути представлений на розгляд чергової восьмої сесії Наради сторін Конвенції Еспо у 2020 р. Спеціальна тимчасова група складається з представників зацікавлених держав. У своїй роботі вона повинна забезпечити своєчасні та належні можливості для участі громадськості.

Позачергова сесія Наради сторін Конвенції Еспо відбудеться 5-7 лютого 2019 року у Женеві.

ДАНИ ПРО ЯКІСТЬ ВОДИ В УКРАЇНІ – ДОСТУПНІ КОЖНОМУ

Єдиний державний портал відкритих даних data.gov.ua 23 травня 2018 року поповнився іще одним набором екологічної інформації – Державне агентство водних ресурсів України оприлюднило дані державного моніторингу поверхневих вод, що охоплюють 435 пунктів спостереження за 16 показниками на річках восьми головних водних басейнів протягом 2008-2018 років. Передбачається, що дані оновлюватимуться кожні 85 днів. Публічна інформація подана у машиночитаному форматі, тобто придатна для розпізнавання і автоматичної комп'ютерної обробки. Таким чином кожен громадянин зможе не лише отримати актуальну інформацію про стан води у своєму регіоні, але і долучитися до контролю за ним.

Згідно із відомостями Global Open Data Index дані щодо якості води належать до найбільш закритих у світі - лише 15 країн із 94

оприлюднюють інформацію щодо якості води в машиночитаному форматі. Від тепер до них приєдналася і Україна.

Більш дружнім для пересічного користувача є [інтерактивний портал](#) «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України», який Держводагенство запустило в тестовому режимі. Він, опираючись на дані моніторингу, дає можливість оцінити стан водних ресурсів відносно гранично допустимих концентрацій показників якості води на кожному із пунктів спостереження.

Нагадаємо, що 20 грудня 2017 року уряд прийняв [зміни](#) до постанови №835 щодо наборів даних, які підлягають оприлюдненню, зокрема, удвічі розширив кількість таких наборів та закріпив вимогу щодо їх оприлюднення у машиночитаному форматі.

ЦИФРА МІСЯЦЯ

100

млн гривень

виділено на потреби національних природних парків

ПРОЕКТ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ – ЧИ МОЖЛИВО ОЦІНИТИ ЇЇ ФАКТИЧНЕ ВИКОНАННЯ

У ВРУ зареєстровано Проект Закону про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року (№ 8328 від 26.04.2018, суб'єкт права законодавчої ініціативи – КМУ) (далі у тексті – Проект екостратегії). Ця подія стала логічним продовженням тривалої роботи як державних органів, так і громадськості, над оновленням Закону № 2818-VI від 21.12.2010.

Проект екостратегії в основі зберіг структуру Закону № 2818-VI (за виключенням Розділу II, який об'єднав собою розділи 2 та 4). Серед іншого, змін зазнав розділ, присвячений стратегічним цілям та завданням державної екологічної політики, який включає 5 стратегічних цілей і 51 завдання.

Стратегічні цілі	Завдання, кількість
Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	5
Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	16
Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики в процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	7
Ціль 4. Зниження екологічних ризиків для екосистем та здоров'я населення до соціально прийнятних рівнів	11
Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління	12

Найважливішим нововведенням є те, що тепер Проект екостратегії містить цільові показники, серед позитивних якостей яких можна назвати визначення показників та одиниць їх виміру, а також цільові значення показників у часовому розрізі (станом на 2020, 2025 та 2030 роки), що дозволяє зрозуміти вимірювані кінцеві результати державної екологічної політики та оцінити прогрес у їх досягненні. Окрім того, система показників є основою моніторингу та оцінки виконання стратегії державної екологічної політики.

Система показників є важливою для моніторингу, оцінки та розуміння фактичного досягнення стратегічних цілей та завдань майбутньої екостратегії. З огляду на зазначене, ця система викликає певні зауваження та застереження, зокрема:

1) охоплюваність показниками усіх завдань, які розкривають суть стратегічних цілей Проекту екостратегії. Як уже зазначалося, Проект екостратегії включає 51 завдання, а показників пропонується лише 30. Проблема лежить не лише у площині кількісного зменшення показників, а у тому, що пропонувані показники не охоплюють усіх завдань. Наприклад, серед завдань цілі 2 є протидія незаконному обігу та торгівлі об'єктами дикої фауни і флори, а показника, який міг би дати фактичну картину досягнення цього завдання, немає;

2) повнота/достатність показників, які б розкрили фактичне досягнення стратегічних цілей Проекту екостратегії. Новизною системи показників є відсутність їх прив'язки до конкретних стратегічних цілей. Такий підхід має як позитивні, так і негативні сторони, але він не дає чіткого бачення наскільки досягнена та чи інша ціль. Окрім того, є цілі для яких наявна мізерна кількість показників. Зокрема, щодо цілі 1 у частині формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва. Тому важко говорити у майбутньому про фактичне вимірюване досягнення цієї цілі;

3) спірність показників з огляду на досягнення стратегічних цілей та завдань. Наприклад, одним з показників є звіт про реалізацію державної екологічної політики. Фактично мова йде не про показник, а про виконання Мінприроди обов'язку щодо підготовки та оприлюднення звіту про реалізацію державної екологічної політики України, передбаченого Проектом екостратегії у Розділі V «Моніторинг та оцінка виконання». Підтвердженням цього є його цільові значення — по одному звіту у 2020, 2025 та 2030 роках. Але вказаний обов'язок має виконуватися щорічно, а не лише у вказані роки. Тобто, мова йде не про досягнення цільового значення, а про виконання чи не виконання обов'язку.

Проект екостратегії включає амбітні цільові показники, що є його очевидною позитивною стороною. З огляду на його мету, а саме, щодо створення екологічно безпечного довкілля для життя і здоров'я населення, варто було б його доповнити показниками й у цьому напрямі. Зокрема, включити показник «смертності, викликані забрудненням атмосферного повітря пилом» або «смертності, викликані екологічними факторами». Зауважимо, смертність від забруднення пилом багато років використовується в країнах ЄС як основний індикатор впливу забруднення довкілля на здоров'я населення, дозволяє підвищувати рівень поінформованості та підтримки населенням екологічної політики.

ЦИТАТА МІСЯЦЯ

«З приводу залучення [регіонів]... Інколи погано залучають, інколи погано залучаються. Тут вулиця з двостороннім рухом. Звичайно, треба вчитися ефективніше спільно працювати, щоб механізм міжінституційної взаємодії працював по суті, а не формально... Проте, без успішних проектів якісна взаємодія ніколи не виробиться. Потрібні історії успіху, як підґрунтя для успішних інституцій.

Микола Кузьо, Заступник Міністра екології з питань європейської інтеграції, з інтерв'ю інформаційному агенству УНІАН

ПОДІЯ МІСЯЦЯ

22 травня 2018 – 15-та річниця Карпатської конвенції

Карпатська конвенція – багатостороння угода між Польщею, Румунією, Чехією, Словаччиною, Сербією й Чорногорією, Угорщиною та Україною, укладена з метою зосередження спільних зусиль для збереження, відновлення та раціонального використання природних ресурсів Карпатського регіону.